ч. 290 (14.187). Львів, середа 30. жовтня 1935. Pocztowa oplata oplacona ryczaltem Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504·060. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Мін. Гесс про французько-німецькі взаємини.

ПАРИЖ, 29. 10. ПАТ. „Ле Пті Журналь" поміщує звідомлення свого берлінського кореспондента з розмови з мін. Гессом на тему можливости зближення між Францією і Німеччиною. В цій розмові мін. Гесс жалувався, що пропозиція Гітлера щодо створення нової атмосфери у французько-німецьких взаєминах не знайшли відповідного відгуку у Франції, головно в офіційних колах. Міністр Гесс звертає увагу на реакцію французьких щоденників у справі Клайпеди. Спосіб, в який відгукнулась більшість французької преси на намагання Німеччини, щоб литовський уряд шанував клайпедський статут ніяк не причинився до заспокоєння в Европі та поліпшення французько-німецьких взаємин. Накінець мін. Гесс висловив надії, які привязує до діяльности колишніх комбатантів, що в усіх краях творять спільний фронт, щоб забезпечити [illegible] тривкий мир.

Мін. Бенеш за збиженням Німеччини з Чехословаччиною.

БЕРЛІН, 29. 10. ПАТ. Німецьке інформаційне бюро повідомляє з Праги: При відслоненні памятника президента республіки проф. Масарика міністр закордонних справ Бенеш виголосив промову, в якій між іншим висловив побажання, щоб обєднання національних меншин з чехословацькою республикою довело до затіснення духових та особистих звязків німецького народу з чеським народом і щоби таким чином дійшло до культурного звязку між цими народами. Між Німеччиною і Чехословаччиною нема ніяких постійних суперечностей. Якщо вони виринають — їх джерелом є теперішне загально-европейське положення. Одначе міркую, заявив мін. Бенеш, що ці суперечности можна усунути. Надіюсь, що дійде до порозуміння Европи з Німеччиною, над чим і я працюю і буду працювати.

Мін. Ляваль і мін. Гор їдуть до Женеви.

ПАРИЖ, 29. 10. ПАТ. Ляваль виїде до Женеви на засідання координаційного комітету в середу або в четвер вечором. У Женеві зустрінеться з британськими міністрами Гором та Іденом. Невідомо, чи Альоізі приїде теж до Женеви. Комітет має устійнити речинець, від якого обовязуватимуть господарські санкції проти Італії. В таких обставинах присутність Альоізія у Женеві вказувала би, що між Римом, Парижем і Льондоном йдуть безпосередні позакулісові розмови у справі мирного полагодження конфлікту.

ЛЬОНДОН, 29. 10. ПАТ. Рішення мін. Гора виїхати до Женеви заскочило прилюдну опінію і преса в клопоті, як вияснити цей крок. Більшість щоденників вдоволяється офіційним виясненням, що в Женеві дійде до важних рішень і тому присутність британського міністра закордонних справ необхідна. Преса запевняє, що британська політика не зміниться. Крім того присутність прем. Ляваля у Женеві дасть змогу мін. Горові зустрінутися безпосередньо з Лявалем.

Велика змова.

Велика змова проти китайського уряду.

Масові арештування змовників.

ТОКІО, 29. 10. ПАТ. Аґенція Реньо повідомляє з Пекіну: Китайська влада у Пекіні і Тієнцін викрила широко розгалужену змову проти нанкінського уряду. По ревізіях арештували 300 осіб.

Здушили повстання в Мексику.

МЕКСИК, 29. 10. ПАТ. Міністерство внутрішніх справ стверджує, що останні відокремлені повстанчі рухи в кількох стейтах при помочі війська і летунства зліквідовані. Один з головних повстанчих провідників піддався, другого вбили, а їх прихильники втікли. У стейті Халіско літак обстрілював зі скоростріла групу постанців, 150 людей, що приготовлялись до нападу на поїзд. У боях зі союзними військами у стейті Ґванахуата повстанці зазнали великих втрат.

Швеція хоче дістати мандат над Абісинією.

ПАРИЖ, 29. 10. ПАТ. У звязку з переїздом через Париж шведського престолонаслідника кн. Адольфа „Парі Мілі" поміщує цікаві здогади щодо останньої подорожі кн. Адольфа по Азії та Африці. Князь деякий час був в Абісинії. Щоденник заявляє, що всупереч офіційним повідомленням, метою подорожі кн. Адольфа зовсім не були наукові праці, бо в окруженні князя не було ні одного вченого, але були представники промислу і торговлі. Щоденник зазначує, що шведський престолонаслідник, сам голова товариства шведських експортерів, склав на останніх зборах товариства подрібний звіт зі своєї подорожі. Шведсько-абісинські звязки навязані ще перед кількома роками, коли негус Гайле Селяссіє перебував у Швеції. Тоді негус найшов дипльоматичного дорадника Кольмодіна, згодом шведський уряд вислав до Абісинії військового дорадника ґен. Віргіна, що випрацював теперішній плян оборони в війні з Італією. Щоденник у своїх здогадах іде так далеко, що не вважає за виключене, що Швеція хотіла би в цей спосіб дістати мандат над Абісинією.

Співпраця литовського директоріяту з литовським соймиком.

РИҐА, 29. 10. ПАТ. Згідно з твердженнями „Лєдея Бріді" литовський уряд змагає тепер до нормалізації взаємин з німцями, як це присобіче сигнатарам клайпедської конвенції щодо співпраці директоріяту з нововибраним соймиком. Але якщо співпраця соймику з литовським директоріятом булаб неможлива, справа Клайпеди, на думку риського щоденника, може взяти знову інший оборот.

Русофільські зиґзаґи

у внутрішній та закордонній політиці Польщі.

Львів, 29. жовтня 1935.

Є серед польського громадянства люди, які залюбки твердять, що українська справа істнує для Польщі тільки як її внутрішня проблема, тільки як проблема її внутрішньої політики, і що всяке звязування тієї проблеми з закордонною політикою Польщі — річ не тільки недоцільна, але цілком схиблена, річ шкідлива і для міністерства закордонних і внутрішніх справ. Цю тезу чуємо головно з уст польських москвофілів, себто цілого ендецького табору. Цієї тези не відпекався теж той гурток москвофільських ендеків, який „доскочив" до володіючого санаційного табору не в наслідку зміни своєї ідеольогії, а в наслідку стабілізації внутрішніх польських міжпартійних сил: через розклад опозиційних груп, зокрема самої ендеції, та через успіхи санаційної влади, яких ніякий противник не може заперечити (скріплення армії і збереження валюти). Заскочені фактом розмов між відповідальними українськими й польськими урядовими чинниками та вкінці фактом виборчого компромісу, ті санаційні ендеки примушені від біди, зі затисненими зубами, годитись з познаками нового національно-політичного курсу, обмежуючись до придумування всяких штучок, які той курс провалилиб. Але тим голосніше протестують вони проти всякого звязку такого зміненого курсу внутрішньої національної політики з напрямком політики закордонної: своєї відрази до політики порозуміння з Німеччиною і Угорщиною та туги за поворотом до ролі французького васаля і московсько-совітського „приятеля" вони ніколи не скривали.

Справедливість каже признати, що є теж і серед наших земляків одиниці, які нерадо слухають, що до зміни галицько-української політичної тактики прийшло м. і. під натиском зовнішньо-політичних подій, під натиском провалу радянофільських надій наслідком протиукраїнського курсу на Сов. Україні, під натиском зросту свідомости серед нашого громадянства, що галицька політика не може стояти осторонь всеукраїнської політики, якої осередком є боротьба проти Московщини, врешті під натиском подій у Середній і Західній Европі, які довели до нової (зрештою ще незавершеної) конфіґурації міжнародніх сил. Є у нас діячі, які волілиб відділити ці дві проблеми, — є теж такі, які кажуть не згадувати про це саме з огляду на сильні ендецько-русофільські настрої серед сусідів, щоб нібито їх зайво „не дразнити".

А проте промовчування чи заперечування такого звязку не має сутнього значіння, бо ці справи сьогодні вже надто взаємно повязані. Гармонізування внутрішньої і закордонної політики — це одна з аксіом державного правління. Головним аргументом української полеміки з польською думкою, що від моменту відбудови польської держави та закінчення польсько-української війни запанувала у внутрішній польській політиці, було те, що держава, яка находиться поміж Німеччиною і Росією та власну екзистенцію побудувала на частинному поділі передвоєнної Росії, не може насаджувати ніяким способом, безпосередньо ані посередньо, русофільства на території, що була (і є) предметом великодержав

нцько-імперіялістичної експансії Росії, — що історичний польсько-російський спір не закінчився рисьним миром і що у перспективі будучих можливостей — Польщі повинно залежати на приєднанні собі українців та що найкращою для цього дорогою є відповідна внутрішня національна політика. Знаємо, що той аргумент найшов відгук в одному гурті польських публіцистів, який істнує сьогодні біля „Польсько-Українського Бюлетину“, частинно біля „Бунту Млодих“.

Фактично теж найслабшою стороною польської внутрішньої політики після травневого перевороту було її відірвання від закордонної політики держави. Підкреслюємо „після травневого перевороту“, бо перед тим переворотом самогубна польська закордонна політика гармонізувала з самогубною національно-внутрішньою: зводити себе назовні до ролі підрядної держави Франції і залишатись у кліщах німецько-російського бльоку, або — у найкращому разі — перетворитись у підрядну державу Совітської Росії, — а внутрі змагати наосліп до національної асиміляції. 40 відс. непольського населення, користуючись м. і. експериментами, які в наслідку творили на пограничній полосі ще одну національну меншину, і то акуратно меншину — російську! Згармонізованою була перед травневим переворотом закордонно- і внутрішньо-політична доктрина: поділ українсько-білоруських земель на сфери російських та польських впливів з однаковою метою тут і там та польсько-російська приязнь. Факт, що Москва використала цей поділ первісно для т. зв. українізаційного курсу на Сов. Україні та шаленої радянофільської пропаганди у Галичині й Волині, і що замісць польсько-російської приязни прийшло Рапалльо, — це вже докази короткозорости і недбайливости ендецької політики. Але одностайною вона бодай — хотіла бути. Та політика була безумовно одною з трьох головних причин, із яких маршал Пілсудський помаширував із Рембертова на III-й варшавський міст: 1) рятувати Польщу від внутрішнього хаосу, що дійшов до шпилю підчас панування бльоку Хієно-Пяста та грозив рецидивою після покликання останнього уряду Вітоса, 2) рятувати армію і 3) рятувати державну будуччину Польщі, загроженої безсилим гранням ролі „східнього жандарма“, загроженого від сходу російським жандармом. Діяльність Йосифа Пілсудського, який тільки у першому періоді захоплення повноти влади присвячував увагу реформам внутрішнього польського життя (залишаємо на боці методи і навіть сам зміст тих реформ), а всю решту свого життя присвятив військовим реформам та закордонній політиці, що її штовхнув на нові рейки, — та діяльність не залишає сумнівів щодо мотивів революції у травні 1925-го року. **Яскравою непослідовністю на тлі тих причин було збереження у цілій основі протиукраїнського курсу внутрішньої національної політики.**

Польсько-українські розмови, поведені літом ц. р. і завершені виборчим компромісом, як першим зовнішнім проявом нового національно-політичного курсу, вказували на бажання усунути суперечність, що так яскраво істнувала між двома ділянками державної політики. Відречення від москвофільства через відмову штучно підтримувати його — мусіло стати першою точкою програми щодо ліквідації того неприродного взаємно-суперечного стану: не з українського, а саме з польського погляду, з льогіки польських державницьких інтересів. Те, що далі діється у тій ділянці, є жалюгідним доказом, як само польське громадянство і самі польські адміністраційні чинники не орієнтуються у напрямних власної національно-державної політики і як вони ті напрямні через те переплутують, доводючи напр. до розпуки чужинецьких кореспондентів, що довгий час після приїзду до Польщі на нову станицю праці — розводять руками, нічого не розуміючи.

Цим явищам приглянемося ближче — завтра.

І. Кедрин.

Проти Італії.

ЖЕНЕВА, 29. 10. ПАТ. Згідно із звітом генерального секретаріяту Ліґи Націй досі 39 держав застосувало пропозицію про заборону вивозу военного виряду до Італії, 21 держав погодилося на фінансові санкції, 11 урядів заявило свою готовість застосувати господарські санкції, 6 держав прийняло пропозицію щодо взаїмної помочі при застосовуванні санкцій.

Автономічний рух у Китаю.

ПЕКІН, 29. 10. ПАТ. З офіційних японських джерел повідомляють: Японці у відношенні до автономічного китайського руху приязно невтральні. Та коли виявилосяб, що цей рух має тривку основу, серед більшости населення Північного Китаю, тоді японці чинно підтримають його.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ. 60)

ҐМІНД.

ТАБОР УКРАЇНСЬКИХ ЗБІҐЦІВ І ВИСЕЛЕНЦІВ У ЧАСІ СВІТОВОЇ ВІЙНИ 1914—1918.

Спогади зперед 20-ти літ.

Міг би хто подумати, що вся, в десятки, а той на сотні тисяч призбирана маса народу, що за три роки через ґміндівський табор пересунулася, жила лиш — пиянством і розпустою. Куди! Ні в гадці! Кожне село — каже нарід — має своє багно. Мав його і ґміндівський табор; дарма, що у скріпленій силі і серед сприятливих для гнилі обставин.

А проте здоровий пень нашого народу зумів себе захоронити і забезпечити від моральної загибелі. Були статні чоловіки, жінки, дівчата — були їх великі маси, що зі згірдливою відразою відвертались від тих бараків і людей, що мали недобру славу. Були старі ґазди й молоді леґіні, що не тільки самі бокували від зіпсуття, але й інших від нього хоронили. На щастя їх було в таборі завжди більше. Для вирозуміння конечних промахів і свавільної буйности були вони доступні; одначе мерзилися моральною гидотою всяких задирак і соромітників, бокували та інших остерігали. Завдяки їх поглядам і твердій характерности далися в таборі утримати релігійні та етичні настрої на деякому рівні.

Політично-національними настроями зразу ніхто не цікавився, а влада їх мала у підозрі і ставилась до них з недовірям. Таборова управа і ґміндівська німецька опінія були лиш висловом того недовіря. Як згірдливо ця опінія до нас ставилась, досить навести один приклад: У червні 1915. року, коли я вже був постійним урядовцем ґміндівського табору, зажадала дирекція фабрики муніції у Блюмав до 24 годин достави 2.000 робітників; число просто казкове. Начальник табору барон Чапка доручив мені подбати за тў доставу у порозумінні із таборовим старшим інспектором Зомербавером, який хоч зовсім низенької верстви і науки, проте був великим повірником начальника. Діставши таке доручення, я попросив того Зомербавера службовою карткою до бюра посередництва праці, щоби з ним порозумітися, як нам до того діла найдоцільніше забратися. Та цей панок не тільки не прийшов а ще й бундючно заявив: „Якщо д-р Маковський має до мене який інтерес, знає, де мене шукати“. Розуміється, на таку принду він був би сам з себе не зважився, якщо не був би просяк настроями тодішньої німецької опінії про нас.

Після горлицької офензиви ці настрої помітно змінилися і небавки прибрав ґміндівський табор питомо український характер, якого завзято боронив і його зберігав проти всіх явних і потайних зазіхань та наклепів. Національного освідомлювання або штучного витворювання національних настроїв ґміндівський табор не потребував. Здебільша мали ґміндівські виселенці в тому напрямі вироблений, суто український світогляд. Москвофільські підхватки хоч не вщухали, проте як позаплічні, нашому організмові меншу робили шкоду; зате нам більше шкодили в чужій опінії. Лячніші були напади прихильників червоного інтернаціоналу, який чаївся по всіх таборових установах. Всеж верхували в таборі настрої релігійні і національні. Досить згадати, що при всіх маніфестаційних святах і походах — без ніякої зверхньої спонуки — маяли в таборі як світляки жовто-блакитні прапори, видимі прояви щиро українських настроїв, і тисячними голосами гомоніли українські релігійні й патріотичні пісні. Самотужки, та все поважно маніфестував табор свою українську свідомість і національність.

Варт було нераз почути, як ту свідомість розуміли одиниці. Це діялось на майдані перед церквою в дні Шевченківського свята в 1915. році. Буйний, підохочений „прус“ (сезоновий робітник) з перебакереним картузом і з двома довгими червоними биндами, що буяли на вітрі, зустрівся довіч з трьома нашими сільськими дівчатами, наряженими святочно, закосиченими барвистими квітками і прибраними жовто-блакитними скиндячками та такою самою стяжечкою через плече. „Прус“ загирився та хотів її дівчат покепкувати:

„Що ви нині цілі на жовто-блакитно зацвили?“

„Бо ми українки, а нині в таборі Шевченківський день“ — відповіли дівчата рішуче.

„А деж та ваша Україна?“

„Ось тут!“ — одна з них вказала на груди.

„Прус“ по простацьки зареготався:

„Яка це Україна?!“... І поганеньким дотепом підіймив дівчата на сміх.

Всі три побагріли як пивонії:

„Ми тобі скажемо: ось тут є... серце, а в ньому Україна! Знаєш??“ — запалилася перша. „Знаєш, де наша Україна?!“

Товаришка потягнула її за руку:

„Ходім далі. Як може худобина знати, де в людини серце?“...

І всі три згорда відійшли. А „прус“ з червоними, довгими биндами підпер боки руками і засичів:

„Дурні гуски... Їм якась Україна в голові. Але ми ще колись здиблемося...“

Така сцена наглядно уявляє національні настрої.

(Далі буде.)

З української преси.

Три владики — три язики.

Під цим заголовком принесло ужгородське „Українське Слово" (ч. 32. з 24. X.) цікаву передову статтю, з якою варто познайомити і наше громадянство. Читаємо там:

На Підкарпатській Руси — *чехізують*, на Пряшівщині — *словакізують*, а водночас бачимо, як у 1934. р. молодий учитель, вихованок пряшівської гр.-кат. учительської семинарії, випровоковує через словацький шк. інспектора у Бардієві заборону навчання гр.-кат. релігії в рідній мові дітей; бачимо, як священик, що покінчив гр.-кат. учительську й духовну семинарію у Пряшеві, отже 8 літ вихований представниками нашої церкви, перекладає старословянську літургію на словацьку мову і в найтіснішій дружбі із Словацькою Лігою агітує між нашим населенням за гр.-кат. словацьким єпископом; бачимо, як деякі священики мукачівської єпархії на Пряшівщині не вдоволяються вже нашими учителями „лише" з дипльомами словацької мови, а вимагають, щоб ті учителі „безумовно володіли словацькою мовою досконало в письмі і слові", щоб дістатися на післовакізовану гр.-кат. школу; бачимо, як матуранти пряшівської гр.-кат. препарандії від кількох літ покидають рідні сторони на північно-східній Словаччині й ідуть на Підкарпатську Русь, а полишені ними школи заповняють словаки й чехи, або ті школи світять пусткою та ждуть на нову посилку чужонаціонального учительства з півдня й заходу; бачимо, як у народніх, горожанських і середніх школах марнується і нидіє наша спосібна молодь, бо з її рук видерли рідну книжку, з якої вона моглаб набратися знання та пізнати історію власного народу.

На тлі цього жахливого образу, родиться нова політична концепція *окремого „підкарпатсько-руського народу"*, з новою мовою і новою граматикою. Національно-культурні й релігійні нитки, що лучать вітку нашого народу з братами за Карпатами, перетинають, петлю нам на шиї затіснюють...

Подавши в дальшому характеристику самостійної апостольської адміністратури на галицькій Лемківщині і т. зв. *„лемківської ідеольогії"*, виразником якої є криницький часопис „Лемко", писаний україньсько-польським волапіком „Українське Слово" пише далі:

Недалеко від галицької Лемківщини, у пряшівській єпархії, вчіть уже нас, що ми не є „лемківським", лише *„російським"* народом, а часопис пряшівської єпархії „Русское Слово", з гаслом: „За Бога і народ", безнастанно нам це пригадує. Мукачівський єпископ в Ужгороді заперечує знов і одно і друге, а переконує нас авторитетом свого високого становища, що ми зовсім окремий *„подкарпаторуский" народ*. Тижневик „Неділя", що поставив собі за ціль „ширити християнський світогляд", має заблуджених „національно" освідомити.

Знаємо, що несуть для національно-культурного життя народу того змісту запити, що ставить собі кожний прикладний вірний гр.-кат. церкви: *„Скажіть, ради Бога, котрий-же з тих трьох церковних достойників нашого народу, від яких малоб віяти релігійним і національним теплом, поставив в основу своєї політичної пропаганди — чесноту і правду?"*

Ось, наглядно бачимо, до якої компромітації й абсурду можуть довести національне й релігійне питання люди, які, *замість всеціло віддатися на службу своїй церкві й народові, шукають свого щастя у вирі фальшивого політичного життя*.

Цим висновком освітлюємо належно й ролю відповідального редактора „Неділі", о. Е. Бокшая, який на духовних реколекціях в Ужгороді в сторону духовенства, що критично поставилось до появи того рода часопису, кинув зі зрозумілою погрозою слова: „Справа не може бути підозріла, бо за нею стоїть преосвящений владика". І преосвящений владика в Пряшеві, і преосвящений владика в Криниці... Три владики, три народи, три язики... *Чи можемо собі представити подібну ролю трьох епископів в інших народів?!"*

Критичний голос того духовенства — це в теперішній нашій дійсності — „люкс ін тенебріс".

В закінченні своєї статті „Українське Слово" запевняє, що ціле Закарпаття від Тиси до Попраду прямувало все і нині прямує до повного національно-культурного розвитку і цього змагання не виречеться ніколи. Для приспішення цього розвитку та його повної емансипації зпід чужих впливів потрібна в першу чергу ідейна і послідовна праця сільської інтелігенції, яка вказувалаб народові правильний шлях. До такої праці закликає „У. С." все наше ідейне духовенство й учительство, бо інакше наші безпомічні села опановуватиме все більше чужа нам культура.

За нормалізацію відносин у наших установах

(Голос у дискусії).

Дуже важну проблему порушив посол д-р Степан Баран у вступній статті „Діла" з 19. X. ц. р. п. наг. „За конструктивну творчу силу", а саме значіння повоєнного українського службовництва та взаємовідносини українських громадянських репрезентацій до приватних службовиків. Великий обсерваційний змисл і знання передвоєнних і сучасних відносин виказав д-р Баран у цій суспільній, глибоко передуманій статті, а що він сам не є приватним службовиком, тому ніхто не може сумніватися в обєктивності його виводів і доброзичливості його критики нездорових взаємовідносин. Ця стаття і знаменита стаття п. Льва Ясінчука п. наг. „Суспільні [illegible]" (див. „Діло" ч. 321 з 29. XI. 1934) взаїмно доповняються.

Порушені в тих статтях справи першорядної ваги, що й піднесла сама Редакція „Діла" в замітці, яку пригадую задля її актуальности: „Стаття п. Льва Ясінчука, голови Союзу Українських Приватних Службовиків Галичини (СУПРУГА), заторкує одну з найбільших наших ниніших болячок, які є одною з найбільш дразливих тем внутрішнього українського життя: відносин у приватних українських установах. Звертаємо увагу на ненормальні явища, що виринають на тлі українського службовицького життя та вважаємо, що це дуже добра вихідна точка для дискусії на цю тему, якій радо дамо місце". — Від того часу минув рік, відносини не то не поправились, але декуди може й загострились і мабуть це дало притоку послові д-рові Степанові Баранові виступити прилюдно.

Отже в чому річ? — Передовсім психічне наставлення. Перед війною всяку громадянську роботу робили звичайно „за гонір" аматори-дилетанти, що були матеріяльно забезпечені на ріжних суспільних становищах. І хоча передвоєнні відносини були інші і громадянська (освітня, виховна, економічна) праця не натрапляла тоді на такі, часом непоборні, перепони, як тепер, — то всеж таки така „аматорська робота не мала потрібного розгону, тривкости і доцільности, хоча аматори-дилетанти були нераз дуже здібні", а й фонди у наших установах були значні — стверджує д-р Баран.

Нині з тими суспільними становищами, платними з державних джерел, урвалося. Одних поредукували, других своєчасно чи передчасно післали на емеритуру, інших попереносили, а тих нечисленних останніх могіканів, що лишилися ще на місцях, ріжними репресіями чи тільки загрозами заморозили, або вони самі добровільно заморозилися. На щастя, на їх зміну прийшли не менше інтелігентні і працьовиті фахові приватні службовики, що зуміли не тільки вдержати довоєнний дорібок наших приватних громадянських установ, але й серед дуже важких обставин і загальної крізи розбудувати їх та покликати до життя нові.

Очевидно повоєнні приватні службовики мусять жити зі свого варстату праці. Це річ — здається — самозрозуміла, а всеж таки не для всіх. Чимало є ще таких, що живуть передвоєнними категоріями і криво дивляться на тих, що за свою фахову працю побирають платню. Вони по стародавньому звичаю бажалиб, щоб і дальше таку роботу робити „за гонір" чи пак „з патріотизму", або в найгіршому разі — якщо булоб неможливо обійтися даремщиною — вжити до того емеритів, бо емерит, маючи обезпечену екзистенцію, може обійтися якимнебудь побічним зарібком. Очевидно, таке становище шкідливе не тільки з огляду на загально національну економію, але й для самої даної установи.

Та болючішою і дошкульнішою, ніж матеріяльні недостачі, буває нераз моральна сторінка, себто неприхильне психічне наставлення і неуважне, а то й зневажливе відношення до приватного службовика. Досадно, але влучно схарактеризував д-р Баран те відношення ось як: „Багато ще з наших часто і визначніших громадян не позбулося старої галицько-польської звички трактувати службовиків в установах як свого роду гайдуків". Так воно дійсно буває і то не тому, щоб даний „визначніший громадянин", виборний репрезентант громадянства (член Виділу, Старшини чи Надзірної Ради), перевищував приватного службовика інтелектуальним чи практичним фаховим знанням і досвідом, але тому, що з хвилиною його вибору на управну позицію в установі вважає себе можновладним хлібодавцем, а того сірого приватного службовика хотів би звести до ролі попихача-гайдука чи бездушного бюрократа, якого наші сусіди називають згірдливо „пішпон". На щастя, не все і не всюди так діється. Бо люди з правдивим інтелектом, незаморочені мегальоманією, розуміють і вповні оцінюють вартість та значіння приватних службовиків і трактують їх як повновартних громадян та влекшують, а не утрудняють їм їхню відповідальну працю.

Та з тою відповідальністю в нас не все в порядку. Один чи другий виборний репрезентант громадянства любить підносити при кожній нагоді: „Я за це відповідаю, я перебираю на себе повну відповідальність" і т. д. На ділі-ж та відповідальність буває більше плятонічна, ніж реальна, бо звичайно такий виборний „репрезентант громадянства" — особливож у некооперативних установах не відповідає ані своїм суспільним становищем, ані своїм приватним майном за моральні, а нерідко й поважні матеріяльні втрати даної установи, спричинені може формальними, але невідповідними і недоцільними його потягненнями. А малаб якась ухвала чи якась інша обставина в установі чи з приводу тої установи фактично чи уроєно загрожувати інтересам даного „репрезентанта громадянства", то він серед року „дякує", складає виборний уряд і — вже по відповідальности. Таких випадків було чимало. Натомісць службовик відповідає цілою своєю екзистенцією — а це велика ріжниця.

Не хочу цими замітками викликати вражіння, начеб я був противний „репрезентації громадянства" в наших установах. Навпаки — уважаю її і корисною й необхідною, як громадянський чинник, що у тісному звязку зі службовиками даної установи, надає напрям, виконує контролю і є живим лучником між широким громадянством і даною установою та не допускає до другої шкідливої крайности: збюрократизування установи.

Отже треба під цим оглядом розумно унормалізувати відносини: дуже ясно і доцільно встановити обсяг ділання, права й обовязки та взаїмновідносини, очевидно трактуючи при цьому службовиків як повноправних громадян та даючи їм змогу виявляти й переводити в діло якнайширшу ініціятиву на підставі досвіду в їхній фаховій праці; бо тільки „кляра пакта кляріс фаціюнт амікос". Це необхідне ще з тої при-

чини, що навіть при найкращому доборі людей може часом попасти не на своє місце людина зарозуміла, загониста, задиркувата, нетактовна або просто з природи злобна. При неунормованих ясно відносинах має вона широке поле дати собі духа і своїми непочитальними виступами чи зарядженнями нанести чимало квасів, прикростей, непорозумінь та моральної і матеріяльної шкоди. Очевидно, такого „розмаху“ не буде, якщо взаємовідносини будуть унормалізовані до найдальших подробиць, а службовикові будуть запевнені достоїнства людини, громадська повновартність та ініціятива. Це необхідне не тільки зі становища службовика, але в рівній мірі або й іще більше зі становища наших установ чи організацій.

Іван Герасимович.

30-ліття Національного Музею.

Огляд діяльности Музею від його оснування.

По цілій низці імпрез, звязаних зі святкуванням 30-ліття Національного Музею, відбулися в неділю 27. жовтня сходини членів Кураторії Національного Музею, членів Союзу Прихильників Н. М., співробітників і запрошених гостей. Сходини були присвячені оглядові діяльности Музею від оснування досі. У програму сходин входив концерт фортепіянових композицій у виконанні п. Галі Левицької.

Офіційну частину отворив голова Кураторії Н. М. *през. В. Децикевич*. У своїй промові зясував він правні й матеріяльні основи Наукової Фондації Митрополита Андрея Шептицького „Національний Музей“. Зокрема зупинився над фондаційним статутом, остаточно затвердженим 1934. р., що означує цілі й завдання Нац. Музею як національної установи, що є власністю українського народу. Подякувавши Основникові за такий великий дар для нації, подякував през. Децикевич директорові Н. М. д-рові І. Свєнціцькому, що від оснування Музею стоїть у проводі цієї установи, вкладаючи в цю роботу все своє знання, запал і чуття. Заслуги директора вшанувала теж авдиторія рясними оплесками. Врешті подякував през. Децикевич Кир Іванові, голові Союзу Прихильників Н. М., за велику поміч, яку дає Союз Музеєві. При тому висловив надію, що українське громадянство, розуміючи велику вагу цієї установи, всіми силами поможе завершити це діло відповідним вивінуванням фондації.

Директор Н. М. *д-р І. Свєнціцький* склав звіт із наукової діяльности Музею. Дорібок цієї праці замикається в 23 томах наукових публікацій, присвячених вивченню старої української книги, рукописної від XII. ст. і друкованої від XV., іконового мистецтва, архітектури, килимів, устної словесности та музеольогії. З цими дослідами були звязані спеціяльні вистави, яких було досі 57. З них 10 присвячених новітньому українському письменству, 11 культурі, 10 старій книзі, 3 народньому мистецтву й 14 новітньому мистецтву (в тому 5 чужих).

Врешті співробітник Музею *Є. Ю. Пеленський* відчитав привіти і телеграми м. ін. від Й. Е. Митрополита, Наук. Т-ва ім. Шевченка, „Просвіти“, Богосл. Академії, УНДО, Українського Університету в Празі, Українських Наукових Інститутів у Берліні й Варшаві, Української Бібліотеки ім. Петлюри в Парижі, Славянської Бібліотеки Міністерства Закорд. Справ у Празі, Т-ва „Весіда“ в Чернівцях, від українських музеїв у Празі, Сяноці, Коломиї, Яворові, від Союзу Музеїв у Польщі, начальника Департаменту Мистецтва в Міністерстві Освіти у Варшаві, референта Музеїв у цьомуж міністерстві, від дирекцій Державних Збірок Мистецтва в Кракові-Вавелі й у Варшаві, від Великопольського Музею у Познані, від Союзу Українських Емігрантів, від письменників: Василя Стефаника, Богдана Лепкого, Є. Маланюка й ін., від мистців: О. Архипенка, Гриценка, Андреєнка, Сельського, Гаврилюка, Гординського, Ласовського та ін. установ і осіб.

Похорони бл. п. проф. д-ра Аґенора Артимовича.

Прага, 26. жовтня 1935.

В четвер 25. жовтня п. р. відпровадила празька українська кольонія на вічний спочинок одного з найкращих своїх членів, бл. п. д-ра Аґенора Артимовича, професора українського вільного університету в Празі, першого міністра освіти З.У.Н.Р., визначного вченого і педагога, людину золотого серця.

Ще одна жертва, яку в довгій черзі таких жертв мусіла, здається, принести українська еміграція в Чехословаччині, щоб виповнити вщерть гірку чашу свого злиденного життя на чужині й цим ще одним імям доповнити довжезну листу дорогих втрат українського народу в його змаганнях за ліпше майбутнє. І здавалосяб, що тяжкі злидні нашого емігрантського життя і ті великі втрати, які ми останніми часами понесли між нашими рідкими рядами, не всилі вже вирвати з наших грудей оклику болю та витиснути з наших очей гарячої сльози смутку. Але ні, надто дорогі і надто вартісні одиниці скошує в наших рядах Лютий Косар, щоб і по лиці найбільш закаменілого на біль не покотилася тиха сльоза правдивого глибокого смутку. І ми бачили ту тиху сльозу і на постарілих лицях професорів наших тутешніх високих шкіл, і на лицях численних представників ріжних культурних установ, і на лицях всіх, що прийшли віддати Небіщикові останній поклін.

Вияв великого жалю і смутку нісся теж зі слів тих, що прощали Небіщика: з промови проф. Дорошенка, ректора Українського Високого Педагогічного Інституту проф. Білецького, директора української гімназії у Ржевницях Хлюра, представника батьківського комітету тоїж гімназії проф. Подільського. Навіть ті, що не розуміли латинської промови продекана фільософічного факультету українського університету проф. Слюсаренка, відчували, що й він латинськими словами висказує ті самі почування, що інші бесідники в нашій рідній мові. Навіть тихі акорди стрілецької пісні „Видиш, брате мій...“, під звуки яких домовина никнула в понурих челюстях праської крематорії, звучали якось ніби сумніше, ніж ми її звичайно чули досі на похоронах.

М—н.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Із тремтінь жіночого серця

(Ірина Вільде: „ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ“, стор. 208, форм. 8°, Львів, 1936).

Маємо книжку для інтелігентних читачів, для еліти, що вражлива на нюанси, передовсім для тих, що спрагнені цікавої лектури. 28 новель із психольоґії химерного себто жіночого серця. Сучасна жінка про сучасну жінку. Перша в галицькій літературі книжка, де переживання жіночої душі самі для себе — тема. Пригадуєте „Царівну“ Кобилянської? І там теж ішло весь час про ці переживання. А проте ця перша наша еманципантка забагато думала про потребу підтягнутись до висоти мужчини; ні вона сама ні читачі не запримітили навіть, яка вона була щаслива, коли вийшла заміж! Кохання раз мало запах протесту „Союзу Українок“, раз — кухні.

Від того часу роками вирішували ми проблеми жіночої психольоґії без огляду на те, чи українка дорівнює в наших очах — нам, чи була звичайною собі жінкою — такою, як усі інші у світі. Щойно сьогодні одна з них дає нам свою жмінку обсервацій. Ірина Вільде затріпала би з острахом руками почувши слово „проблеми“. Ні, вона нічого не вирішує, не ставить ніяких тез, не збирає психольоґічних матеріялів. Вона знає трохи сама, трохи із чужого досвіду, що діється у цьому химерному серці: як воно б'ється тривожно при першій зустрічі чи розстанні, як наївно чи безглуздо, всупереч найяснішій льоґіці, реаґує на біль чи радощі

Дрібні, буденні трагедії, що живіше нагадують нам дійсне життя, ніж тези, теорії, постуляти. Вільде вміє оповідати і має про що. Цим вона ріжниться від більшости наших сучасних авторів, що сидять у нетрах діялектики — до новелі, повісти, навіть лірики приплутують за багато міркувань. З героями оповідань Вільде щось діється не тільки у переносному значінні, але так, як з тими, про яких оповідають часописні новинки. Те золоте руно, за яким вибираються у безмежну мандрівку наші автори у світі уяви: сюжет, якого вони не вміють найти — находить авторка „Химерного серця“ легко довкола себе.

Простим сюжетам відповідає простота засобів. Нема тут того барокового патосу, яким так зловживають у нас нині скрізь: від популярної відозви до псевдо-вченої прози. Вільде оповідає, начеб писала лист або сиділа за чаєм — нема в неї „літературних“ вступів ні описів, через які так часто перескакує читач, щоб нарешті довідатись, що діється з героями.

Не соромиться авторка старих, глибоких почувань таких, як — кохання, заздрощі, туга. Має вона теж на них такий неодин старий лік як іронія та сміх. Не представляє вона нам своїх героїв із білетами, де виписане їх становище, часто забуває і про їх метрику. Дві-три риски: обличчя, очі, один характеристичний рух — чи не з таких рисок складається образ тих, які залишили нам найсильніші переживання у життті?

Важне тільки серце — серце, що не хоче чути про роки, підсоння, обставини. Та коли воно починає хвилюватись, пізнаємо його, з якого воно часу і краю. Ніколи не було в нас поважних сумнівів щодо того, чи українська жінка рівна нам, чоловікам; — сумніви були тільки, є і будуть: чи вона рівна сучасним чужинкам у глибині, ширині, ріжноманітності переживань. А про це наші жіночі книжки мовчали. З якою приємністю беремо в руки новелі Вільде, забуваючи про ці сумніви!

Не всі новелі рівні; вони з ріжного часу неодна написана нашвидку, наче нарис до новелі. Погляди будуть поділені, котрі найкращі Може саме такі як „Злочин д-ра Комарівського“, де авторка зважується на Піранделеву проблему, залишать неодному фальшиве враження у чому сила таланту молодої авторки. Це талант природний, що не хоче наслідувати чужих зразків, а проте знає вже неодну тайну мистецьких засобів, якими орудує свідомо, знаючи, вибираючи між ними із застановою. Коли скажемо, що І. Вільде має теж стиль, — скажемо щось більше як звичайний комплімент, бо таких комплиментів сьогодні у нас нема кому роздавати.

„Химерне серце“ — найцікавіша досі цьогорічна літературна новинка.

Калуський повіт у світлі статистики.

Головний Статистичний Уряд подає такі статистичні дані про калуський повіт на основі перепису населення з 9. грудня 1931 р.

ПРОСТІР, ЗАГАЛЬНЕ ЧИСЛО НАСЕЛЕННЯ І ВОЛОСТИ.

Простір калуського повіту 1.137,5 км². Загальне число населення повіту 102.252, з того мужчин 49.582, жінок 52.670. По містах калуського повіту жило 12.069 осіб, по селах 90.183 осіб. Загальне число населення на км² 89,9. У повіті є одна міська, 8 сільських волостей, 73 сільських громад, 159 місцевостей.

ПОДІЛ НАСЕЛЕННЯ ЗА ВІРОІСПОВІДАННЯМ.

На загальне число 12.069 осіб **по містах** було 3.999 **греко-католиків** (33,1 прц.), 4.010 римо-католиків (33,2 прц.), 3.967 жидів (32,9 прц.), 92 інших.

По селах на загальне число 90.183 осіб було 76.707 **греко-католиків** (85,1 прц.), 10.408 римо-католиків (11,5 прц.), 2.282 жидів (2,5 прц.), 700 інших.

МАТІРНА МОВА.

По містах записали, що українською мовою говорило 1.899 осіб (15,7 прц.), руською мовою 1628 (13,5 прц.), себто разом нашою мовою говорило 3.527 осіб (29,2 прц.), польською мовою 5058 осіб (41,9 прц.), жидівською з гебрайською 3168 (26,2 прц), 309 іншою (2,6 прц.).

По **селах** записали, що українською мовою говорило 45.553 осіб (50,5 прц.), руською мовою 28.426 осіб (31,5 прц.), себто разом нашою мовою говорило 73.937 осіб (82,0 прц.), польською мовою говорило 13.579 осіб (15,1 прц.), жидівською з гебрайською 1.941 осіб (2,2 прц.), іншою 653 (0,7 прц.).

НЕГРАМОТНІСТЬ.

На загальне число 12.069 осіб міського населення **неграмотних по містах було 1.219 осіб** (13,0 прц.).

На загальне число 90.183 осіб сільського населення **неграмотних було 2.524 осіб** (38,5 прц.).

МЕШКАНЕВІ УМОВИНИ.

По містах було мешкальних нерухомостей 1.666, мешкальних будинків 1.713, загальне число помешкань 2.751, загальне число кімнат 5.427, пересічне число осіб на кімнату 2,2.

По **селах** мешкальних будинків було 17.396, загальне число помешкань 18.664, загальне число кімнат 24.194, пересічне число осіб на кімнату 3,7.

ДЖЕРЕЛА ПРОЖИТКУ.

По містах черпали засоби на прожиток: з хліборобства 1.862 (15,4 прц.), з гірництва і промислу 5.005 (41,5 прц.), торговлі й обезпечень 2.108 (17,5 прц.), в комунікації і транспорту 416 (3,4 прц.), з інших джерел (урядовці, судді, адвокати, лікарі, інваліди, емерити, домашня прислуга і т. д.) 2.678 (22,2 прц.).

По селах жило: з хліборобства 82.237 (91,2 прц.), з гірництва і промислу 4.413 (4,9 прц.), з торговлі й обезпечень 995 (1,1 прц.), з комунікації і транспорту 371 (0,4 прц.), з інших джерел 2.167 (2,4 прц.).

ВЕЛИЧИНА СІЛЬСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.

На загальне число 16.074 господарств: карловатих нижче 2 га було 9.241, на яких проживало 38.321 (4,1 на господарство), 4.232 простором від 2—5 га, на яких проживало 21.238 осіб (5 на господарство), 962 простором від 5—10, на яких проживало 5.423 осіб (5,6 на господарство), 114 простором від 10—15 га, на яких проживало 689 осіб (6 на господарство), 45 простором від 15—50 га, на яких проживало 254 особи (5,6 на господарство), 15 простором понад 50 га, на яких проживало 61 особа (4,1 на господарство).

З найманої праці у хліборобстві проживало 8.548 осіб, з того було 25 умових робітників, 8.523 фізичних робітників, між якими було 19 ремісників.

О. Сидір Зельський.

Спомин сердечному товаришеві праці,

Від нас відійшов визначний громадянин о. Сидір Зельський, парох і декан у Милятині Старому. Він належав духом до перших українських діячів „народовців" у добі нашого національного відродження, що вміли відчувати журби і недомагання рідного народу та вміли класти основи здорового відродження на шляху визволення української нації.

Сидір Зельський, син священика, уродився 17. лютого 1864. р. в Глинянах і вже як гімназійний учень української академічної гімназії у Львові й опісля як богослов львівської Духовної Семинарії належав до громади ідейної молоді з українським переконанням, що спосібилась до громадянської праці.

Першим місцем його праці була адміністрація парохії Збоїска під Львовом (1887. р.), де він клав почини української організації львівського повіту, що стояв тоді під переможною владою посла Давида Абрагамовича. В 1893. р. переноситься на парохію до Милятина Старого в повіті Камінка Струмилова. Тут дає він ініціятиву до перенесення тлінних останків будителя галицьких українців Маркіяна Шашкевича з Новосілок до Львова. В 1895. р. стає до виборів як кандидат на посла до краєвого сойму проти польського кандидата: маршала краєвого сойму Станислава графа Баденія. Не завагався станути до того вибору, хоч деякі українські патріоти йому це відраджували і самі заломились у своїх національних почуваннях...

Відтак організує каменецький повіт та стає основником Національної Ради на округу Камінки Струм., Радехова і Буська, як також першої української гімназії ім. Маркіяна Шашкевича в Буську. А у себе дома спрямовує свої сили і засоби до вибудування мурованої церкви і відновлення відпустів у Милятині Старому, щоб відвернути наш нарід від винародовлення.

Як організатор повіту і його провідник вибивається о. Сидір Зельський у діяльности Ширшого Народнього Комітету Української Національно-Демократичної Партії, як справжній представник національного життя в Каменеччині.

З початку світової війни 1914. р. арештували його царські війська як небезпечного українського діяча. Опісля в часі нашої визвольної війни 1919. р. пересидів він майже рік у вязницях за організацію українського війська. А в 1920. р. большевицька чрезвичайка грозила йому розстрілом...

По світовій війні, вже як старший громадянин, був він все діяльний у наших установах ріжних ділянок. У Милятині Старому заснував і він з селянами кредитову кооперативу „Буг", живо цікавлячись господарським життям своїх парохіян. А у всій його громадянській діяльности визначувались його чесноти: культурність, глибока мораль і почуття національного характеру, якого він ніколи не понизив! У товариських взаєминах завсіди веселий, сердечний та охочий до всякої праці, до якої спішив, коли тільки цього вимагав від нього інтерес українського народу. Ось так перейшов він шлях життя, задержуючи до останніх днів віру у кращу будучність свого народу.

Тому з вдячности уладило наше громадянство Покійному величаві похорони при здвизі народу з цілого повіту. А громадяни з Милятина Старого жертвували великий дубовий хрест, що його несли на своїх раменах на місце вічного спочинку о. Сидора Зельського, великого українського громадянина...

Отсе й від мене грудка рідної землі на могилу сердечного товариша праці.

Д-р Кость Левицький.

Полекщі у сплаті складок від вогню.

15. листопада ц. р. кінчиться речинець, до якого можуть селяни сплачувати залеглі складки від вогню за 1934. і 1935. р. Цей речинець можуть ще продовжити до 31. грудня ц. р. „Повшехни Заклад Убезпечень Взаємних" признав такі полекші селянам у сплаті залеглих складок зперед 1. січня 1934. р.: хто заплатить складки за 1934. і 1935. р. до 15. листопада, евентуально до 31. грудня ц. р., цьому відсувають заплату залеглих складок по 1933. р. включно до 1937. р. Одночасно відписують 20 відсотків залеглих складок за минулі роки по 1933. р. включно. Крім того відпишуть відсотки від залеглих складок по день 1. липня 1935. р. Якщо селяни будуть платити точно складки в 1936. і 1937. р., тоді їм відпишуть ще до 25 відсотків залеглих складок зперед 1. січня 1934. р. Словом тим селянам, які заплатять до кінця ц. р. залеглі складки від вогню за 1934. і 1935. р. і будуть платити правильно складки в 1936. і 1937. р., тоді їм відпишуть 70 відсотків залеглих складок, які повстали до кінця 1933. р.

Решту 30 відсотків залеглостей селяни заплатять щойно в 1937. р. Якщоб деякі селяни заплатили до 31. грудня ц. р. крім складок за 1934. і 1935. р. ще додатково 15 відсотків на рахунок 30 відсотків відложених залеглостей до 1937. р., тоді їм відписали би другу половину залеглих складок. Таким селянам залишились би до заплати тільки складки з 1936. і 1937. р. Якщо селяни заплатять цих 15 відсотків на рахунок 30 відсотків залеглостей щойно в 1936. р., тоді йому не відпишуть решти 15 відсотків залеглостей.

Чеські державні нагороди

за мистецьку працю.

28-го ц. м. роздало чеське міністерство освіти, як щороку, державні нагороди за цей рік. Нагород є чотири роди: за літературу, за твори драматичні і сценічні заслуги, за музику і за твори німців у Чехословаччині.

Нагороди за чеські літературні твори дістали: Зденек Немечек за повість „На схід від Панонії", Ян Гербен за всю свою літературну діяльність, з головним признанням за „Книжку споминів" та Янко Єсенський за всю літературну діяльність з головним признанням за повість „Демократи"

З. Немечек дав першу свою книжку у 1920 р.; були це воєнні новелі; у 1925 р. виставили у Празі його песу „Прімус Тропікус", у 1929 р. вийшов „Східноіндійський щоденник". У 1932 р. мав він величезний успіх своєю оригінальною повістю з життя еміґрантів „Ню-Йорк: заморячено"; у такому самому стилі дав він повість із життя робітників чеських, словацьких і мадярських, що працювали у копальнях вугілля у Франції „На схід від Панонії".

Ян Гербен — письменник старшого покоління та відомий політичний журналіст дав реалістичні повісти з моравської Словаччини, велику родинну повістеву хроніку „До третього і четвертого покоління", крім цього прегарний збірний малюнок „Гостішов". Спомини з його життя змальовують широко політичну добу Чехословаччини в боротьбі за державну самостійність.

Янко Єсенський дав чотири томи оповідань з селянського і маломістечкового життя Словаччини, збірку еротичних віршів, дві збірки воєнних „Із полону" і том чистої лірики „По бурях". Повість „Демократи" дає широкий образ словацького міщанства.

За мистецькі сценічні креації дістала нагороду **Ольга Орсагова-Бородачова,** від 1921 р. артистка державного театру у Братиславі. Своєю грою дорівнює вона славній чеській акторці Гібнеровій та нагадує Ельзу Леман.

Разом із нею дістала теж нагороду оперова співачка **Ада Норденова,** артистка державної опери, що дала цілий ряд ніжних постатей, здебільша з казкового світа.

За музичну творчість нагородили **Вітеслава Новака,** директора відділу композиції в державній консерваторії у Празі за його нову композицію: „Підземна симфонія" оп. 62 на оркестру і мішаний хор, — **Богуслава Мартіну,** за оперу „Марійські гри"; Мартіну живе постійно в Парижі і відомий теж на чужині.

Державну нагороду для німців признали декораторові Нового Німецького Театру у Празі проф. **Емілеві Пірхановi,** що є теж директором відділу Муз. Нім. Академії для сценічних декораторів. Його декорації сцен мають багато фантазії і наскрізь стилеві.

Віцеміністер Сєдлецький тернопільським воєводою.

Теперішній тернопільський воєвода Ґінтовт Дзевалтовський уступить і на його місце прийде теперішній державний підсекретар у президії ради міністрів Кшиштоф Сєдлецький. Одночасно на становище державного підсекретаря у президії ради міністрів прийде дотеперішній польський посол у Празі д-р Ґжибовський, де був послом від 1927. р. Кілька днів перебував д-р Ґжибовський у Варшаві і після того вернувся ще до Праги, де поладнає свої справи. Новий державний підсекретар обійме урядування мабуть у четвер 31. жовтня ц. р.

Ренти для сиріт по умових роб тниках.

Заклад Суспільних Обезпечень вияснює, що по смерти обезпеченого батька або обезпеченої матері прислуговує кожній дитині, понижче 18 років, рента, якщо покійний батько або матір діставали інвалідську або старечу ренту, а бодай у хвилині смерти належалась їм така рента. Якщо дитині прислуговує право до сиротинської ренти одночасно по обезпеченім батькові і по обезпеченій матері, тоді дістає ренту тільки по батькові або по матері, залежно від того, по кім з них буде вища рента. Сиротинська рента належиться дитині теж по скінченні 18 р., якщо вона не здібна заробити на себе внаслідок фізичної або умової недуги. Цю ренту дістає сирота-каліка ввесь час своєї недуги під умовиною, що сирота занедужала ще перед 19 роком життя. Сирота, яка студіює у публичній школі, або в школі з правами прилюдности, має право до сиротинської ренти до часу покінчення студій, але найдовше до закінчення 24 року життя.

Сиротинська рента рівняється 1/5 ренти обезпеченого батька або матери з тим, що рента круглої сироти сягає до 2/5.

Обезпечені умові робітники підчас недуги дістають 5 прц. додатку від пересічного тижневого заробітку на кожну дитину, почавши від третьої з тим, що причинок з додатком на діти не може перевищати 65 відсотків пересічного тижневого заробітку.

Реконструкція брит йського кабінету.

ЛЬОНДОН, 29. 10. ПАТ. Голова парляментарної ліберальної групи сер Герберт Самуель у виборчій промові, що її виголосив у Реформ-клюбі у Манчестері натякнув на можливість деяких малих змін в уряді. Говорять, що Мекдоналд уступить із кабінету, а на його місце прийде Вінстон Черчіль. Його метою буде скоординувати діяльність трьох міністрів національної оборони.

Бунт у болівійській армії.

БУЕНОС АЙРЕС, 29. 10. ПАТ. З Параґваю повідомляють, що в рядах болівійської армії у Віля Монте у Чако вибухнув грізний бунт, що довів до кривавого зудару. Ввесь день було чути відгуки крісових, а навіть гарматних стрілів. Бунт спричинило те, що військова влада відкинула домагання молодих старшин, щоб поставити перед полевим судом усіх командантів болівійських військ, які брали участь у війні за Чако Бореаль.

Велика битва у Східній Африці ще не зачалась

ПРИСПІШЕНИЙ МАРШ ІТАЛІЙЦІВ НА МАКАЛЄ.

РИМ, 29. 10. ПАТ. Міністерство пропаганди оголосило комунікат ч. 30, в якім ген. Де Боно повідомляє, що похід передніх італійських стеж поза здобутий уже район Ферас-Маі не зустрічає поважнішого опору. В Римі очікують нового італійського наступу. Тубильчий корпус ген. Біроліа пішов від суботи на 12 км. вперед. Уся долина Ферас Маі є в руках італійців, які сподіються, що скоро здобудуть Макалє. Тому, що абісинці зосереджуються на північнім заході, лівому крилові приказали приспішити марш на Макалє. Якщо війська раса Касси і раса Сеюма не будуть намагатись зупиняти італійців, Макалє можуть здобути без наступу на цілому фронті. В Аддіс-Абебі горячково приготовляються до протилетунської оборони столиці. В місті і в околиці уставили гармати на випадок бомбардування італійськими літаками.

З південного фронту повідомляють, що дощі далі утруднюють похід італійців. Італійські літаки мабуть ушкодили бомбами телеграфічну стацію у Гаррарі.

Абісинські кола твердять, що італійці не йдуть вперед, знову ж концентрація абісинських сил відбувається у сприятливих умовинах. До палати негуса зголошуються тисячі добровольців, яких покищо не можна втягнути до армії, з причини недостачі зброї. Ці кола заперечують теж італійські вістки про те, що піддався ряд начальників племен і твердять, що згаданих призвищ цих начальників в Абісинії не знають.

НОВА ДОРОГА.

АСМАРА, 29. 10. ПАТ. 13-ті роковини фашистівського маршу на Рим святкували тут торжественним отворенням дороги з Массауа до Декамере в Еритреї. Без тієї дороги італійці не моглиб далі вести війни. Ця дорога довга 130 км., її будувало від 10 листопада 1934 р. 10 тисяч італійських робітників і 30 тис. туземців. Дорога зачинається на рівені моря і кінчиться на височині майже 2400 м.

З приводу цих роковин князь Берґамо пішов до собору Пресв. Богородиці в Аксумі, де приймав чолобитню місцевого духовенства.

СІЛЬ.

АСМАРА, 29. 10. ПАТ. Макалє, предмет найближчого італійського наступу, є між іншим найбільшим ринком соли у провінції Тігре. Сіль добувають з озера Ассаля (Аосаль) на північний захід від Макалє в Данкалії. Вона є головним предметом торговлі у провінціях Тігре й Амгара. Озеро Ассаля положене 120 м. нижче від рівня Червоного Моря. Сіль осідає на його берегах у великих бриллах, що їх абісинці добувають та крають на кусні до півтора кільограма ваги. Ця сіль служить теж як гріш. В районі Гондару й озера Тана такий кусень соли має вартість 1 таляра.

ДВА ІТАЛІЙСЬКІ НАСТУПИ.

ПАРИЖ, 29. 10. ПАТ. Заповідана в останніх днях велика битва на північному фронті ще не зачалася. Італійська армія зачала марш на південь і посунулась у провінції Тігре на яких 30 до 40 км. вперед. Це не є наступ, бо абісинці відступають без більших боїв.

На оґаденськім фронті італійські летуни збомбардували Сассабанег і Даґґаг-Бур.

Треба здогадуватися, що рівночасно з наступом ген. Ґраціяніа здовж ріки Вебі Шебелі другий італійський наступ буде в районі Уаль-Уаль в напрямі на Сассабанег.

РОЗСТРІЛЯЛИ ШІСТЬ ШПІОНІВ.

В Аддіс-Абебі розстріляли 6 вищих службовиків абісинського м-ства війни, м. ін. бувшого віцеміністра війни зперед 5 літ.

Виявилося, що всі вони були італійськими шпіонами та за посередництвом вірменських купців продавали італійцям усі пляни абісинської офензиви, опрацьовані ген. штабом.

Наперед обнижка платень.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

ВАРШАВА, 29. 10. ПАТ. На нинішнім пленарнім засіданні сойм розглядав проект закону з повновластями для президента видавати декрети. На засідання сойму прийшли члени уряду з прем. Косцялковським і віцепрем. Квятковським, марш. сенату Пристор, державні підсекретарі і численні сенатори. Марш. Цар відкриваючи засідання просив до президії провідника комісії пос. Совінського. Опісля віцемарш. Б. Медзінський у довшім рефераті зясував проект закону про повновласти для президента. Референт заявив, що фінансове і господарське положення в державі погіршилось і тому слід пристосувати ввесь апарат публичного життя до зміненого положення. Уряд станув на становищі, що Польща повинна далі боротись зі скрутою, зберігаючи тверду валюту і рівновагу державного буджету. Обговоривши ощадности у буджеті референт підкреслив, що добробут держави залежить від добробуту хліборобів.

Заходи підвищити дохід хліборобів у теперішніх умовинах у Польщі не увінчались успіхом і тому слід зменшити видатки хліборобів, якщо не можна збільшити їх доходу. До цього саме змагає плян уряду, який не обтяжує хліборобів, але інші верстви населення. Цей крок може бути дуже прикрий для тих громадян, яких безпосередньо обтяжує. Це доведе до обниження життєвої стопи всіх державних урядовців і самої суспільности.

Референт підкреслив, що кожне підприємство, яке вдержувало би своїх службовиків на однаковій стопі без уваги на те, чи йому добре поводиться чи зле, мусіло би провалитись. Тому плян уряду, який потягне за собою обтяження життєвої стопи урядовців, є доцільний і правильний. Вкінці референт поставив внесок, щоби сойм приняв проект закону з повновластями для уряду без змін.

На питання пос. Сарнецького, чи новий доходовий податок торкається теж платень, які доходять до 125 зол. місячно, референт Медзінський заявив, що він не може дати ніякої відповіди. Її міг би дати хіба уряд.

Опісля над проектом розвинулась жива дискусія, яку вапочаткував пос. Дембіцький, який висунув низку домагань, щоб відбудувати покупну силу села. Пос. Мадейський заявився за створенням палати праці. Пос. Круковський зголосив поправку до проекту з домаганням охорони широких кол консументів, заявляючи, що на випадок відкинення цієї поправки здержиться від голосування. Пос. кс. Любельський висловився за звільненням від надзвичайного податку найнижчих платень. Домагався, щоби цей податок закон перекинув на 4 найвищі категорії платень. Домагався теж зміни до половини репрезентаційних додатків, диспозиційних фондів, зниження нотаріяльних оплат, боротьби з картелями і т. д.

По промові пос. Зомерштайна, який зясував тяжке положення жидів, промовляв ще пос. Новак і після того марш. Цар перервав наради до год. 16-ої. Пополудні дискусія йшла далі.

НОВИНКИ.

— **Одинока українська фабрика футер** „Хром", Пр.-Торг. Спілка з о. п. у Львові, вул. Руська 20, тел. 271-83, поручає по найдешевших цінах футра жіночі і чоловічі та всілякого рода футряні шкірки, як також приймає до кращення і перерібки уживані футра.

— **Обнижка** Як зачувати з Варшави, має появитися декрет президента Річипосполитої у справі обнижки мешканевих чиншів. Обнижка буде торкатись мешкань до 3 кімнат і кухні включно, але тільки в старих домах. У нових домах обнижка обійме тільки ті, що є власністю державною, самоврядною, доми ЗУПУ і т. д. Обнижка буде обовязувати від 1. грудня п. р.

— **За летючки ОУН.** Суд у Бережанах засудив Михайла Гоя та Михайла Василькова з Руди, пов. Рогатин, на 3 і 4 роки вязниці за летючки ОУН і „Сурму". Засуджені внесли спротив до Найвищого Суду, тому що не почувались до вини, бо летючки ті підкинув їм якийсь незнайомий, який впросився до них на нічліг. Найвищий Суд уневажнив присуд бережанського суду та приказав перевести розправу вдруге. На новій розправі суд присяглих засудив Михайла Василькова на рік і три місяці вязниці, Михайла Гоя на рік і один місяць вязниці із зарахуванням слідчого арешту. Гой кару відсидів у слідчому арешті, тому вийшов на волю, а Васильків скінчить відсиджування кари в грудні

— **Маніфестаційні польські задушки у Львові.** П.А.Т. повідомляє: Задушки оборонців Львова розпочнуться дня 31. жовтня в год. 9-ій рано богослуженням у костелі Єлисавети. Складання вінців на могилах поляглих і покійних оборонців Львова відбудеться 1. листопада в год. 15-ій на цвинтарі оборонців Львова. Союз оборонців Львова до масової участи у святі. Цьогорічне свято буде мати спеціяльно святочний характер з огляду на велику прогульку, яку організує Варшава на „задушки обронцув Львова".

— **Нелегальні трансакції долярівками.** Бригада скарбової контролі переводить карні доходження проти десятьох банкових контор у Львові за визиск своїх клієнтів. Ті „банки" продавали на рати долярівки і будівельні облігації за подвійну ціну, при чому натягали людей також на купно самих „шанс гри" долярівками, яких не купували і яких не було навіть у „банках". Скарбова влада признала ті фінансові комбінації нелегальною льотерією і наказала потягнути винуватців до відповідальности.

— **Львівська хроніка.** При вул. Легіонів ч. 29 згорів у ночі на 29. ц. м. дах великого триповерхового дому, що має перехід на вул. Рейтана. Шкоду оцінюють на кілька тисяч зол. — На Вулиці Гетьманських отроїлася сільним квасом 38-літня Блюма Флюг з Лагодова пов. Перемишляни з жалю за сестрою, що вмерла у шпиталі. — Катерина Галушка з Богданівки повідомила поліцію, що Михайло Сандега вимантив від неї 350 зол., обіцюючи оженитись з нею, і втік.

— **Гігієна фризієрського заведення.** Згідно з розпорядком про фризієрські заведення городський староства мають перевести лікарські догляди службовців цих заведень. Лікарі мають звернути увагу на туберкульозу, венеричні і шкірні недуги і т. п. Крім того фризієрський працівник мусить мати чистий і здоровий рот, бо підчас праці віддихає просто на клієнта. Лікарські оглядини мають повторятися що пів року.

— **Господарська виставa** відбулася в селі Гнилові над Стриєм у турчанському повіті заходом околичних господарських організацій. Крім хліборобських землеплодів виріжнено теж вироби домашнього промислу, як вовняні светери, рукавички і т. п.

— **Величезне джерело нафти.** В копальні нафти „Люїза" в Бориславі довертілися в глибині 1528 метрів джерела нафтової ропи, що дає 40 тисяч кг. ропи денно. Приплив ропи зростає з години на годину. Крім ропи отвір дає 12 куб. м. газу на мінуту. Місячна вартість продукції ропи і газу при теперішньому рівні давала б 200 тисяч зол. Такого верчення не занотовано в борисла́вському басейні від багатьох літ. Власником закопу є Емануїл Льокшпілер.

—**Присуд на комуністів.** Перед станиславівським судом відповідали два комуністи, оба жиди, члени „Комсомолу", за протидержавну діяльність. Розправа скінчилася засудом Йосифа Фогая й Озія Цехнера на два і пів року вязниці.

— **Спадок приросту населення в Польщі.** Як ствердив головний статистичний уряд, від якого часу замічається спадок приросту населення в Польщі. В першому півроці ц. р. занотовано 261.846 випадків смерти, зате в першому півроці минулого року вмерло лише 236.529 осіб. Число уродин вправді удержалося менше більше те саме, одначе давнішими роками воно було значно більше (27 на тисячу мешканців, але перед десяти роками 35 на 1000 мешканців). Отже в уродинах замічається спадок.

— **Сільські збиточники.** Біля залізничої стації Буцнів пов. Тернопіль ушкоджено вїздовий сигнал, у якому поперекручувано дроти, унеможливлюючи його справність. Зробили це два малолітні хлопці. — Залізнича моторівка, що їхала зі Станиславова до Чорткова, наїхала коло Білобожниці на купу каміння, уложеного на шинах. Каміння положили три хлопчиска. Справою занялася слідча влада.

— **Широка акція за будовою костелів у станиславівськім воєвідстві.** В Станиславові повстав заходом тамошнього кола Т.Ш.Л. „комітет будови костелів у Галичині" під проводом Зофії Мігоцької, завзятої польської діячки на терені Станиславова. Комітет придбав уже відповідні фонди і площі під будову костелів та приступив до їх будови в тих селах, де нема ще костелів і каплиць. „Курієр Львовскі" і „Варшавскі Дзенік Народови" бють у дзвін на трівогу, що, мовляв, у станиславівськім повіті поляки мають тільки 12 костелів, нібито тому поляки з подальших сіл хрестили своїх дітей по церквах і таким чином денаціоналізувалися. Ендецька преса накликує польське громадянство, щоби складало масові, навіть найдрібніші пожертви на будову костелів і причинилось до зміцнення польського стану посідання в Галичині.

— **Загадочний напад.** 27. жовтня у Старому Скалаті Франц Бернят постріляв управителя місцевої школи Тадея Гоньчовського. Після того поїхав конем до фільварку Полуфанівка, де під загрозою застрілення зажадав від власнички В. Гавзнерової 50.000 зол. Грошей не дістав і відїхав конем на большевицький бік. Зі собою забрав кріс, а коня оставив по цьому боці кордону.

— **Краєва хроніка.** У Кремениці біля Лацута згоріли будинки домініканського фільварку зі збіжжем. Шкоди є на 6.000 зол. — У Хмеличах скалатського повіту підчас весілля, що відбувалося в домі Миколи Масла, вкинув хтось до сінешньої ручну гранату. Вибух не заподіяв великої шкоди, жертв у людях не було. — В Порогах пов. Надвірна згинув пастух Дмитро Калитюк від артилерійського стрільна, яке знайшов у полі. — В Ораві біля Скольного вкрадено із церкви 200 зол.

— **Поспіх переплачений життям.** Біля стації в Рівному знайшли на залізничому шляху тіло мужчини, якого переїхав потяг. Показалося, що це лікар дентист з Острога, 46-літній Йосиф Розенштрум, який того самого дня приїхав був за орудками до Рівного. Вертаючись до дому, хотів скоротити собі дорогу на стацію і дістався під потяг, що розторощив йому голову і відтяв обі ноги.

— **Як щадять у світі.** В Данії припадає на одного громадянина 1460 корон ощадности, у Швеції 1377, в Англії 1237, а в Польщі тільки 35. На тисячу мешканців припадає щадничих книжечок: у Голяндії 325, Англії 230, Швеції 213, а в Польщі тільки 20. Висновок — у Польщі не мають з чого щадити.

— **Бібліотека світової війни.** Великий штутгарський купець Ріхард Франк рішив у другому році світової війни збирати твори про неї, оголошені друком. Задля цього навязав листування зі всіми видавничими фірмами, щоби присилали йому книжки на тему цієї війни. Таким чином Франк дійшов до бібліотеки, що складається тепер із 75.000 томів. Крім того Франк збирав ілюстрації, що торкаються воєнних подій.

— **Зменшення кари.** Перед апеляційним судом у Львові ставув б. директор кооперативного банку в Золочеві, Владислав Гурський, що сфальшував був біланс і вимантив від надзірної ради ремунерацію для урядовців 45.000 зол., з чого 11.000 зол. призначив собі. Золочівський суд засудив Гурського за те на 2 роки вязниці. Трибунал апеляційного суду зменшив кару до 6 місяців з припиненням.

— **Ріжні вістки.** В Ню Йорку відбулося вінчання відомої фільмової артистки Сільвії Сідней з видавцем Бенетом Серфом. — Лавреатом нагороди Нобля на цей рік в ділянці медицини став німецький вчений Ганс Шпеман за праці з ембріольогії. — Італійська армія має у Східній Африці 5000 авт, 40.000 мулів, 10.000 ослів і 20 тисяч верблюдів. — 30. ц. м. минає 25 літ від смерти Анрі Дюнана, що створив міжнародне товариство Червоного Хреста; ця думка прийшла йому у 1850 р. підчас битви під Сольферіно; Швейцарія святкуватиме його роковини. — Лет австралійського летуна Кінґсфорда Сміта з Льондону до Австралії закінчився невдачею через негоду; летун вернувся до Льондону. — Франція вибудувала для пасажирів і почти велитенський гидроплян для лінії Франція-Півд. Африка і вибудує ще три нові. — Портові робітники в Сан-Франціско відмовились вантажити харчі на італійський паропляв, маючи сумніви, чи не їде він до Африки для воєнних цілей. — Франція за останніх 5 літ щораз менше виробляє авт; у 1929 р. пустила на ринок 253.800 машин, а минулого року тільки 181.000. — На польсько-німецькім кордоні застрілили нім. вартівники двох людей, що хотіли перевезти контрабандою масло та свинину. — Банкир Пеліссіє, спільник Ставіського, втік із вязниці.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

✝

В першу річницю смерти

бл. п. Стефанії Кліщ

відбудеться

в четвер 31. жовтня ц. р. в год. 8. рано в архикатедральній церкві св. Юра

Поминальне Богослуження,

на яке Товаришок, Товаришів і Знайомих запрошують Родичі.

ДИВОГЛЯДИ.

ТРИ ПОКОЛІННЯ ВИХОДЯТЬ РАЗОМ ЗАМІЖ.

Цими днями відбулось у Варшаві оригінальне свято. 19-літня швачка Марія Глодзінська виходила заміж. За когож би як не за кравця! Того самого дня брала шлюб теж її мама, розведена. А що і це не було би нічого незвичайного в нинішних часах, то і бабуся швачки, теж вдова, хоч і 64-літня, хотіла показати внучці, що вік не грає ніякої ролі у жінки і теж узяла шлюб того самого дня.

СПОСІБ НА ОПАСИСТІСТЬ.

Велике черево у мужчини — ознака старости, погані переміни матерії або попросту обжирства і всі ці речі сильно не подобаються жінкам, навіть коли їх має рідний чоловік. Лікуватись на відтовщення треба довго, коштує це гроші і вислід непевний. Тимто один парискьий косметик придумав ніж і машинку, яка дає собі раду з товщем на череві і в інших місцях тіла радикально: товстий шматок потрохи відрізуємо і товщ даємо висмоктувати машинці. Як виглядає ця спроба практично ще невідомо, бо люди трохи бояться ножа і нерадо розстаються із своїм товщем одним махом.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

На Заг. Зборах Повіт. Кружка Р. Ш., що відбулися мин. неділі, вибрали головою Кружка д-ра Костя Воєвідку.

Відчит д-ра М. Чубатого. В мин. неділю відбувся тут третій з черги відчит І. серії „Акад. Вечорів", а саме д-ра М. Чубатого на тему „Роля унії в житті української нації". Відчит був надзвичайно цікавий і на високому рівні та подав слухачам нові погляди про велику вагу унії в нашому житті, відмінні дещо від тих, які ми досі звикли приймати загально. Публики на відчиті дуже багато. — Черговий відчит виголосить у неділю 3. XI о. д-р А. Іщак на тему „Рим і Византія". Б. Л.

ПЕРЕМИШЛЯНЩИНА.

Луговий попис у Янчині. В неділю 16. м. м. уладив „Луг" у Янчині фестин-попис у 10-ліття істнування Лугової Організації. До вправ стануло 40 луговиків і 36 луговичок. Виведено всі вправи, приписані на 1935 р. Вправи випали гарно. Луговики ставили крім того ефектовні вежі. Відтанцьовано теж національні танки, а мішаний хор відспівав низку стрілецьких пісень. Праця в янчинському „Лузі" йде тепер добре під проводом голови Михайла Квасінського, Теодора Майорчака й Анни Гамбар.

СПОРТ.

ДОКІНЧЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ У. С. С.

В неділю 27. жовтня ц. р. відбулося докінчення надзвичайних Загальних Зборів Українського Спортового Союзу. Збори відкрив урядуючий заступник голови інж. Зубенко в год. 11.30 у домівці У. С. С. при вул. Руській ч. 3 при малій кількости делегатів львівської округи. На черзі нарад була справа вибору нової Ради У. С. С. і внесок м-ра Гвоздецького Збори вибрали головою У. С. С. дир. О. Радловського (неприсутного на Зборах); членами Ради: Білецьку, Варцабу, Вербицького, Гвоздецького, Глібовицького Дацьобу, Корецківну, Кузьмовича, Мацюрака, Назара, Ониськевича, Сітницького, Стефанівського.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

ВІДЕНЬ. У змаганнях за мистецтво віденської ліги Гакоаг перемогла Австрію 3:1; ВАЦ — Лібертас 3:1; Фльорідсдорфер А. Ц. 3:1; Ф. Ц. Фаворітнер А. Ц. — Вієнна — Спорт Він — Вакер 6:4; Адміра — Рапід 4:2; клюб 3:2.

БУДАПЕШТ. Змагання за мистецтво: Гунгарія — Будай 2:1; Сегед — Терековеш 1:1; Уйпешті — Шорокшар 6:0; Будай — Шальготарян 4:3; Ф. Т. Г. — Фебус 3:1; Третій повіт — Атіля 6:1.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український театр „Заграва“ — саля „Робітничого Дому“.

Перемишль.

4. XI. „Гарно вшитий фрак“.
5. XI. „Ой Морозе, Морозенку“.
6. XI. „Крамарі слави“.
7. XI. „Маріюс“.
8. XI. „Обітована Земля“.
10. XI. „Верблюд вухом голки“...

Великий Міський Театр.

Середа, 30. X. год. 8. веч. Аб. 4. „Фридрих Великий“.

Четвер, 31. X. год. 4. поп. Театр Орлятка „Олімпіяда на дворі короля Рика“; год. 8. веч. Аб. 4. „Фридрих Великий“.

Пятниця, 1. XI. год. 8. веч. Аб. 4. „Фридрих Великий“.

Субота, 2. XI. год. 8. веч. Аб. 4. „Фридрих Великий“.

Театр Рівнородностей.

Середа, 30. X. вечинний.

Четвер, 31. X. год. 8. веч. Аб. 3. „Шісанцятиліта“.

Пятниця, 1. XI. год. 8. веч. Аб. 3. „Шісанцятиліта“.

Субота, 2. XI. год. 8. веч. Аб. 3. „Шісанцятиліта“.

Кіна.

АДРІЯ: „Найнебезпечніший бандит світа“.

АПОЛЬО: „Княжна чардаша“.

АТЛЯНТИК: „Любощі“ на основі Арт. Шніцлера.

ВАНДА: „Ніч чудес“.

ГРАЖИНА: „Легіон безбожних“ (Борис Бері).

КАСІНО: „Не відходи від мене“ (Ел Бергнер).

КОПЕРНИК: „Монте Хрісто“.

МАРУСЕНЬКА: „Бар-Міцве“, „Живи та смійся“.

МІРАЖ: „Не хочу знати хто ти“ (Серже Саналь).

МУЗА: „Весела вдовичка“.

ПАКС: „Весняна парада“ з Францішкою Галь.

ПАЛЯС: „Вередлива Марієта“ (Джанета Мекдональд).

ПАН: „Великий грач“, „Шукачки золота“.

РАЙ: „Дві Йоасі“ (Смосарська).

СВІТ: „Злочин у Тринідаді“, „Місто духів“ із Бастер Кітоном та виступ ілюзіоніста проф. Футурініс.

СОНЦЕ: „В обороні закону“, ревія „Сміх не здоровля“.

СТИЛЕВЕ: „Баль у Савой“ і ревія „Легіон веселих“.

ТОН: „Клеопатра“ з Кл. Кольбер.

УТІХА: „Невільниця з Мандалей“ та ревія.

ХИМЕРА: „Пекло“ на осн. Дантого та Тижневик із Абісинії.

Закордонне радіо.

Середа, 30. жовтня 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 17.00 Твори Г. Гавра й Р. Нема (солісти), 19.30 Військ. орх., 20.30 Бетовенівський концерт, 22.00 Популярна музика. **Братислава** (298,8) 20.55 Гумор і жарт у словацькій нар. пісні (спів). **Прага** (470,2) 11.05 Сальон. музика, 16.10 Військ. орх., 21.05 Концерт. **Париж** (1648) 13.15 27.00, 18.30 Легка й симф. музика, 21.45 „Ля Каньот“ ком. Лябіша. **Білгород** (437,3) 16.00, 20.50 Арії та пісні, 20.00 Скрипка. **Берлін** (356,7) 14.15 Популярна музика, 18.00 Нім. пісні й камер. музика, 19.20 Шубертові пісні (Гельгер баритон.) **Кенігсвустергавзен** (1571) 15.15 Каталонські пісні й танки, 16.00 Популярна музика, 17.40 Солісти, 19.00 Нова форт. музика. **Кельн** (455,9) 19.15 Соната ч. 7. г-дур Шуберта, 22.30 Легка й танц. музика. **Ляйпціг** (382,2) 18.00 Камер музика, 20.45 Симф. концерт. **Мінхен** (405,4) 16.00 Сонатіна на скр. і форт., 17.00 Вес. муз. пополудне. **Москва** СЦЗ (1107) 17.25 „Лебедине озеро“ балет Чайковського. **Будапешт** (459,5) 12.05 Концерт симф. орх., 13.40 Форт. рецітал, 19.30 „Тоска“ оп. Пучіні, 23.10 Циг. музика. **Міляно** (221,1) 11.30 Популяр. концерт, 18.00 Есп. музика, 19.15 Легка музика, 20.50 „Аіда“ оп. Верді. **Рим** (420,8) 13.00, 17.00 Популярна музика.

Четвер, 31. жовтня 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.10, 19.30 Концерт, 17.30 Суч. англ. пісні. **Братислава** (298,8) 17.50, 20.10 Пісні. **Кошиці** (259,1) 17.35 Для Закарпаття, 19.10 Спів. **Прага** (470,2) 13.35, 22.15 Легка музика, 19.30 Військ. орхестра. **Париж** (1648) 21.45 „Еріянте“ оп. Вебера. **Білгород** (437,3) 13.15, 17.00 Пісні, 20.00 Концерт у вик. театр. артистів. **Берлін** (356,7). **Кенігсвустергавзен** (1571) 16.00 Музика, 17.45 Перли нім. нар. пісні. **Кельн** (455,) 16.10 Пісні й музика. **Ляйпціг** (382,2) 19.30 Нар. пісні, 20.10 „Норма“ оп. Белліні, 22.20 Концерт. **Мінхен** (405,4) 16.10 Солісти (спів, музика), 17.00 Концерт, 23.00 „Персей і Андромеда“ оп. Генделя. **Москва** (74-) 17.38 „Севільський цирульник“ оп. Россіні. **Будапешт** (549,5) 12.30 Концерт, 18.10 Скрипка, 19.10 Мадярські нар. пісні. **Міляно** (221,2) 11.30, 19.15 Легка музика, 17.10 Вок. концерт, 20.50 Концерт. **Рим** (420,8) 17.10 Вок.-інстр. концерт, 20.50 „Іль матрімоніо сегрето“ оп. Чімарози.

Львівське радіо.

Середа, 30. жовтня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудневий денник, 12.15 Скупа й ощадна жінка, 12.30 Концерт орх., 13.25 Хвилина для жінок, 13.10 Найгарніша гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Двапятьпяті роковини смерти основника Черв. Хреста Анрі Дінана, 16.00 Захланний Яків — авд. для дітей, 16.20 Скрипка в супр. форт., 16.45 Гутірка музика зі слухачем радія, 17.00 Сіра людина при мікрофоні, 17.20 Концерт орх., 17.50 Світ сміється, огляд закорд. гумору Брун. Вінавера, 18.30 Поль Валері про суч. Европу, 18.45 У діточому світику (гр. пл.), 19.00 Чим є для нас ощадність, 19.20 Гендлям. концерт, 19.33, 19.43 Спорт. вістки, 19.50 Акт. репортаж, 20.00 „Хтось, що прийде“ муз. ком. Бургера, муз. Бенацького, Гершвіна. Керна, Льос-Валєріса, 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Творчість Шопена (відч. форт., спів, симф. орх.) 21.45 Поет. чвертьгодина, 22.00 Гутірка для лікарів. 22.10. Легка й танц. музика, 21.05 Легка музика з гр. пл.

Четвер, 31. жовтня 1935.

6.30 Ранішня авд., 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.51 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Муз. поранок, 13.00 Монюшко з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа 15.30 Концерт сальон. трія, 16.07 Ще про кота в чобітках, 16.15 Орхестра, 16.45 Нар. шлеські пісні (міш. хор), 17.00 Польща в добі реформації, 17.15 Турнір великих співаків, 17.50 Основи організації польського війська, 18.00 День ощадности, 18.15 Пісні в супр. форт., 18.30 Дорогова ліга, 18.40 Туристичний інформатор; 18.45 Органи з гр. пл., 19.00 Віриенський музей, 19.20 Рекл. концерт. 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Свято реформації тереном рел. пісень, 20.20 Концерт Концерт орх., 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21.00 Театр Уяви: Цезар перед Рубіконом, 21.35 Пісні, 22.00 Концерт: Гайднові квартети — Смич. квартет е-дур оп. 33, ч. 2., 22.25 Танк. музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

На нинішній варшавській біржі нотовано такі курси: Бельгія 89.45, 89.68, 89.22, Берлін 213.25, 214.25, 212.25, Голяндія 360.65, 361.65, 359.85, Льондон 26.11, 26.24 25.98, Ню Иорк кабель 5.34 і три восьмих, 5.34 і три восьмих, 5.28 і три восьмих. Париж 35.00, 35.09, 34,91, Прага 21,98, 22.03, 21.93, Стокгольм 134.55, 135.20, 133.90, Швайцарія 172.65, 173.08, 172.22, Італія 43.25, 43.37, 43.13, Мадрид 72.60, 72.96, 72.24.

Акції Банку Польського 96.00—95.00—95.50. Стараховичі 34.00.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.32.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас	Підволочиська від до	льоко Львів від до
Ячмінь одн.	13·25—13·50	
Ячмінь на жл.	12·50—13.75	
Овес одн.	15.25—16.75	
Овес одн. л. зам.	14.75—15.25	
Овес зб.	14·75—15·25	
Овес зб. легко зам.	14.25—14.75	
Кукурудза кр.	16,50—17.00	
Фасоля біла	20.00—26.00	
Фасоля краса	18.00—20.00	
Гречка на жниво	13·50—12·75	
Коноп. сім'я	25·75—26 25	
Ріпак зимовий	41·00—42·00	
Ріпак літний	38.00—38.50	
Гречані крупи	24.00—25 00	
Пшоно	26.00—28.00	
Кмін в мішкох	75 00—80.00	
Мука пш. I. А.	33.50—34 00	
Мука пш. I. Б.	32·00—32 50	
Мука пш. I. Ц.	30·50—31·00	
Мука пш. I. Д.	28·50—29·00	
Мука пш. I. Е.	27.50—28.00	
Мука пш. II. А.	27·50—28·00	
Мука пш. II. Б.	26·75—27·25	
Мука пш. II. Ц.	26.50—27·00	
Мука пш. II. Д.	25.75—26·25	
Мука пш. II. Е.	25·00—25 50	
Мука пш. II. Ф.	23·50—24 00	
Мука пш. II. Г.	20·50—21.00	
Мука пш. раз. до 90 прц.	19,50—20.00	
Мука ж. до 30 прц.	24.00—25.50	
Мука житня I. кат. до 45%	23·00—24·50	
Мука ж. I. кат. до 55 %	22·00—23.50	
Мука ж. 45—55%	15.50—16.000	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 29-го жовтня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів

	льоко Львів
1 кг. масла десерового бльокового без опакування . .	2·70 зол.
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2,74·50 „
1 кг. масла дес. експорт. враз в експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·80 „
1 л. молока	0·15 „
1 л. сметани	0·75 „
1 к. яєць	4·30 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, молоко і сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 29. X. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята 0·90—1.30 I. кляси	0·90 зл.
Курки однорічні I. кл.	0.95 „
Качки годовані з ясним опір.	0.75 „
Качки товщеві	0.90 „
Гуси годовані	0.75 „
Гуси товщеві	0.90 „
Пантарки годовані	0.90 „
„ товсті	1.— „
Індики год.	1.— „
Індички год.	1.10 „
Індики товсті	1.10 „
Індички товсті	1.20 „

Курки й курята приймає в кожній кількості. Іншу птицю в кількости визначеного приділу для кожного свого поставця. Птиці не годованої, худої не приймає. Приймає нових доставців.

Купує вівсяну питльовану муку просо й овес

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу вложили Вп. д-р Гнат Белей Louny ЧСР. 43.48 зол. замісць вінка на могилу бл. п. Івана Іжицького: Панство Марта й Павло Дурбаки, Львів, 40 зол. замісць вінка на могилу бл. п. Наталії з Поповичів Стефановичевої з Заліщик і бл. п. Івана Іжицького зі Львова; інж. Теофіль Кульчицький — Катовиці 20 зол. замісць вінка на домовину дорогої Стрийянки бл. п. Марії Кульчицької. Вп. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа.

Ширіть наш часопис!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
„ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ „ на першій сторінці .	„ 0·60

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	250·—
„ „	1/4	130·—
„ „	1/8	70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10